

Transkribus og Retrodigitalisering.dk

Opdateret 1. marts 2022

Dokumentet består af to dele: 1) den generelle pris- og samarbejdsmodel for deltagende ODA-arkiver, 2) specifik model for deltagelse i det fondsstøttede Retrodigitaliserings-projekt 2022-2024.

Pris- og samarbejdsmodel for deltagende ODA-arkiver

Formål

ODA deltager i Transkribus for

- *kollaborativt* at udvikle software til *tekstgenkendelsesmodeller*, der kan anvendes på ældre historisk håndskrift. Fokus er på håndskrift fra perioden 1840-1935, da denne periode dækker den største del af medlemsarkivernes digitaliserede dokumenter, der ydermere kan tilgængeliggøres med respekt for efter persondata- og anden relevant lovgivning. Sekundært er fokus på perioden ca. 1700-1840 og på trykte gotiske bogstaver.
- at have et *up to date-crowdsourcing-tilbud*, der ikke kræver egen vedligeholdelse eller udvikling.
- at udvikle *datasæt*, der kan anvendes i fremtidig forskning og formidling, herunder til digital humanities og på egne, nationale og internationale digitale portaler.

Organisation og samarbejde med READ-COOP SCE

- ODA tegner sig som andelshaver i READ-COOP SCE, der driver og udvikler Transkribus. Andelsbeviser giver adgang til medbestemmelse og rabatter.
- ODA uddelegerer kommunikation med Transkribus og READ-COOP SCE til Aarhus Stadsarkiv.
- ODA kan få adgang til al kommunikation mellem Aarhus Stadsarkiv og READ/Transkribus.
- Aarhus Stadsarkiv må ikke indgå aftaler på ODA's vegne med READ/Transkribus af en sådan art, der involverer økonomi og databehandlerforhold på ODA's vegne uden på forhånd at opnå godkendelse heraf hos ODA's bestyrelse.
- Aarhus Stadsarkiv indgår databehandleraftale med READ, da dette skal indgås med en juridisk person med organisatorisk ansvar. Aftalen journaliseres af Aarhus Stadsarkiv.
- ODA's bestyrelse godkender vilkår, herunder betalingsmodel, der vedrører medlemmernes deltagelse i projektet. Bestyrelsen kan til hver en tid bede om, at aktiviteter opsættes indtil næste bestyrelsesmøde.

Immaterielle rettigheder

- Ingen deltagende medlemsarkiver eller ODA selv har eksklusive rettigheder over de data og den viden, 'Forgrundsviden', der skabes som en del af Transkribus-samarbejdet. 'Forgrundsviden' skal betyde databaser, viden, know-how, materiale, information, opfindelser, software m.v.

- Parterne aftaler, at projektet skal efterleve de intentioner og tekniske muligheder i Transkribus, der muliggør størst mulig deling af modeller og viden, også med andre deltagere fra Danmark og andre lande. Begrænsninger kan f.eks. være regler om tilgængeliggørelse efter persondataloven mv.

Økonomi for det generelle samarbejde med READ-COOP SCE

- ODA betaler for køb af andelsbeviser i READ-COOP SCE, jf. ovenfor. Andelsbeviserne koster 250 euro (2021), og man skal som minimum købe 4 stk.
- ODA betaler Aarhus Stadsarkiv et beløb på 30.000 kr. årligt for at servicere medlemmerne og varetage dialogen med READ/Transkribus. Opgaven indebærer også at udvikle modeller på baggrund af data fra projektet og at vedligeholde projektets hjemmeside retrodigitalisering.dk.
- ODA betaler hosting og andre driftsudgifter for hjemmesiden.
- Brugen af Transkribus reguleres af en betaling for processering af et bestemt antal dokumenter, såkaldte 'credits'. Indtastning af tekster (transskribering), forberedelse af dokumenter til indtastning (lay-out analyse) og test af modeller er undtaget fra betaling.
- Med medlemsrabat er prisen i 2020/21: 10000 Credits 1620 euro / 30000 Credits 4320 euro.
- ODA køber for hhv. 2020 og 2021: 30.000 Credits pr. år til en pris af 4320 euro, svarende til 32.400 kr. pr. år.

Medlemsydelser og -forpligtelser

Alle medlemmer i ODA kan deltage.

Forpligtelser

- Hvis man ønsker at få tekstgenkendt sine dokumenter, skal man selv digitalisere disse forud. Hvis der er tale om byråds- og sognerådsprotokoller, lægges disse også op på retrodigitalisering.dk.
- Hvis man ønsker at engagere frivillige til at transskribere og korrekturlæse, skal man selv rekruttere disse.

Ydelser

- Alle deltagere har ret til en andel af de Credits, ODA betaler for: 30.000 Credits giver adgang til genkendelsen af minimum 30.000 sider. (Flere, hvis siderne er så standardiserede, at man kan anvende modellen PyLaia).
- Siderne fordeles således: Hvert halve år udloddes 15.000 sider. Disse fordeles mellem medlemsarkiverne efter først til mølle-princippet. Alle siderne fordeles, også selvom der kun melder sig et fåtal arkiver. Næste halvår udloddes de resterende 15.000 sider. Medlemsarkiver, der ikke kom i betragtning i første halvår, har fortrinsret.
- Medlemmerne har ret til at købe supplerende Credits til eget brug vha. ODA's rabatordning.
- Det står medlemmerne frit at indgå samarbejde med andre parter om brugen af ODA's adgang til Transkribus-plattformen, så længe det sker med respekt for og i direkte forlængelse af formålsbestemmelserne (se ovenfor). Sådanne parter kan være: forsknings- og undervisningsinstitutioner, enkelte forskere og frivillige, der ønsker at arbejde alene med eget stof. Eksterne parter kan få adgang til tekstgenkendelsesmodellerne, men ikke de Credits, ODA har købt.

Projektorganisering

- Projektet kommunikerer ud fra Retrodigitalisering.dk. Denne hjemmeside forvaltes af Aarhus Stadsarkiv.
- Aarhus Stadsarkiv står til rådighed med support til medlemmerne, men omfanget heraf er betinget af yderligere tilskud til projektet, enten fra fonde, internt i Aarhus Kommune eller på anden vis.
- Der findes et community til Retrodigitalisering.dk på Facebook. Dette står til rådighed for alle deltagere, både arkiver og frivillige.

Løbetid

- Pris- og samarbejdsmodellen skal fornys af ODA's bestyrelse ved udgangen af hvert år. Herunder skal alle nævnte pengebeløb gennemgås og evt. revideres.

Vedttaget af ODA's bestyrelse 24. november 2021

Model for deltagelse i det fondsstøttede Retrodigitaliserings-projekt 2022-2024

Generelt: ODA-medlemmerne deltager i projektet på de generelle vilkår. Nedenfor er beskrevet vilkår, der er tilpasset det fondsstøttede projekt.

Organisation

- Der nedsættes en følgegruppe med repræsentanter fra Aarhus Universitet, Det Kongelige Bibliotek, Rigsarkivet, Lex.dk/Trap Danmark og nordiske samarbejdspartnere.
- Der ansættes en projektkoordinator ved Aarhus Stadsarkiv.
- Projektleder er Søren Bitsch Christensen, som refererer til ODA's bestyrelse.
- Projektet løber fra 1.1. 2022- 30.6. 2024.

Økonomi

- ODA betaler Aarhus Stadsarkiv årligt 60.000 kr. i projektperioden.
- Udgifter til drift, maskinlæsning af dokumenter, rejser, undervisning og projektleder afholdes af fondsbidrag og Aarhus Stadsarkiv.
- Medlemmerne deltager gratis som beskrevet i de generelle vilkår.

Medlemsydelser og -forpligtelser

Forpligtelser

- Deltagende arkiver skal selv digitalisere sine protokoller. Byråds- og sognerådsprotokoller lægges op på retrodigitalisering.dk med hjælp fra projektkoordinator. (Aarhus Stadsarkiv tilbyder at digitalisere protokoller mod betaling. Kontakt arkivet direkte).
- Hvis man ønsker at engagere frivillige til at transskribere og korrekturlæse, skal man selv rekruttere disse.
- De deltagende arkiver skal udpege en kontaktperson, som de lokale frivillige som hovedregel skal henvende sig til. Derudover står projektkoordinatoren til rådighed.
- De deltagende arkiver tilslutter sig den databehandlaftale, Aarhus Stadsarkiv på vegne af projektet har indgået med READ READ-COOP SCE.

Ydelser

- Alle deltagere har adgang til en andel af de credits, projektet rårer over.
- Der er indgået en aftale med READ COOP, der giver adgang til maskinlæsning af 680.000 dokumentsider.
- Der udloddes 136.000 sider/credits pr. halvår til maskinlæsning til rådighed. Disse fordeles mellem medlemsarkiverne efter først til mølle-princippet. Alle credits kan fordeles, også selvom der kun melder sig et fåtal arkiver. Medlemsarkiver, der ikke kom i betragtning i forrige halvår, har fortrinsret. Når man tildeles credits, forpligter man sig til at gå i gang med forarbejdning af protokollerne.

- Deltagerne kan også betjene sig af de frie credits, der gives af READ-COOP SCE.
- Projektet tilbyder undervisning af arkiver. Som udgangspunkt er det meningen, at arkiverne herefter uddanner sine egne frivillige. Projektet stiller vejledningsmateriale, Facebookcommunity og hotline til rådighed (både for arkiver og frivillige).
- Undervisningen udgøres af regionale halvdagsworkshops, evt. i SLA-kursuskataloget, hvor målgruppen er de institutionsansatte og "superfrivillige". Derudover arrangeres virtuelle "opsamlingskurser" for senere ankommende deltagere, både ansatte og frivillige. Alle arrangementer meldes ud på ODA's hjemmeside og nyhedsbrev.
- Projektet forpligter sig til at eksportere data fra Transkribus-serveren til de deltagende arkiver i et format, der gør det muligt fx at lægge data i egne arkivsystemer og på egne hjemmesider.

Vil du være med?

- Kontakt Aarhus Stadsarkiv, stadsarkiv@aarhus.dk